

195: Kafeinli ve Alkollü İçecekler

Tarık Ebu Abdullah

8 Ağu, 2017

<https://ilimvecihat.com>

SORU

Selamun aleykum hocam, çay, kahve kolanın içindeki doğal kafein olan içecekleri içmek caiz midir?

CEVAP

Ve aleykumusselam ve rahmetullah. Hamd Allah'a mahsustur.

Muhterem kardeşim hali hazırda site soru almamasına rağmen yine de çok fazla soru geldiğinden ötürü sorulara hemen cevap vermekten aciz kalıyoruz. Böyle olunca sorularda fevkalade bir birikme meydana geliyor ki bundan ötürü belirli aralıklarla soruları sıfırlama mecburiyetinde kalıyoruz. Sorduğun ve tarafımızdan cevabı gelmemiş olan sorun muhtemelen sıfırlamaya maruz kalmıştır. Bunun için sorularınıza uzan zaman sonra cevap gelmezse tekrar sormanızı tavsiye ederim.

Kafein içerikli içeceklere gelince, kafein bir alkaloid'dir ve doğal olarak çay, kahve ve başka bitkilerin tohum ve yapraklarında doğal olarak mevcuttur. Alkaloidlerin genel olarak uyarıcı bir etkisi vardır. Bazıları sinir sistemini etkiler ve bazıları kaslar üzerinde etki oluşturur. Kokain, afyon, morfin ve kenevirde elde edilen alkaloidlerin uyuşturucu etkisi malumdur ve haramdır.

Lakin doğal olarak çay ve kahve gibi içeceklerde bulunan kafeinin sağlıklı kullanım halinde böyle bir etkisi olmadığı gibi zararı da yoktur. Araştırmalara göre kafeinin zihni açmak, kan dolaşımını artırmak, vücuda sıcaklık vermek, yorgunluğu gidermek ve sindirimi kolaylaştırmak gibi etkileri vardır. Ancak çok fazla ve yüksek miktarlarda kafein kullanıldığı zaman sağlık açısından zararlar söz konusu olabilir. Bu durumda haramlık varit olabilir.

Ama eşyada asıl olan ibahettir (mubah olmasıdır). Dolayısıyla kafeinin haramlığını gerektirecek bir durum olmadığı sürece asıl itibariyle mubahtır. Bu manada çay ve kahve gibi doğal kafein içerikli içeceklerin içilmesinde bir beis yoktur.

Kola veya enerji içecekleri gibi kafein eklenmiş olan içeceklere gelince, bu içeceklerin hükmüne sadece kafein içerikli olmaları etki etmez. Kafein içerikli olmaları cihetinden içerdikleri kafein miktarı ve o miktarın zararlı olup olmaması önemlidir. Benim bildiğim kadar kola gibi içeceklerde kafein miktarı düşüktür lakin enerji içeceklerinde miktar yüksek olabilir. Hem markadan markaya değiştiği için ve hem benim bu konuda bir araştırmam olmadığı için enerji iecekleriyle alakalı bu hususta bir Şey söyleyemem.

Diğer bir mesele ise bu içeceklerin kafeinden başka maddeler de içermeleridir. Mesela alkol. Bundan ötürü kola gibi gazlı içeceklerin haramlığı tartışılmaktadır.

Âcizane bu mevzuda racih olan haram olmamasıdır.

Çünkü birincisi hüküm illetiyle devran eder. İletinin varlığı hükmün varlığını, illetin yokluğu hükmün yokluğunu sağlar. Alkolün haram kılınmasındaki illet sarhoşluk vermesidir.

İmam Ebu Davud (*rahimehullah*)'ın ibni Ömer (*radiyallahu anhuma*)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) şöyle buyuruyor: **“Sarhoş edici her şey hamr'dır. Ve sarhoş edici her şey haramdır.”** Ve Cabir (*radiyallahu anhu*)'dan tahric ettiği hadiste Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve alihi ve sellem*) **“Çoğu sarhoş edenin azı da haramdır”** buyurmaktadır. Ve yine İmam Ebu Davud (*rahimehullah*)'ın tahric ettiği hadiste Deylem el-Himyeri (*radiyallahu anhu*) şöyle der: “Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'e “Ey Allah'ın Rasûlü! Biz soğuk bir yerde yaşıyoruz. Orada ağır işlerle uğraşıyoruz. Şu buğdaydan bir içecek imal ederek onunla işlerimizin ağırlığına ve ülkemizdeki soğuğa karşı direnç kazanıyoruz. (Bu hususta ne buyurursun?) diye sordum. (Bana): **“(Bu içecek) sarhoşluk veriyor mu?”** diye sordu. “Evet” dedim. Bunun üzerine **“Öyleyse ondan kaçınınız”** buyurdu. (Ben): “Halk onu bırakmıyor” dediğimde **“Eğer bırakmıyorlarsa onlarla savaşın!”** buyurdu”

Ve ikincisi muhakkik âlimlerin ispat ettikleri üzere başka bir maddeyle karışmış olan bir maddenin eserleri karışmış olduğu maddede kaybolursa yok hükmündedir. Mesela ister az ister çok olsun bir miktar suya necaset karışsa ve necasetin koku, renk veya tat bakımından eseri kalmazsa su temizdir. Kendini suyun içinde göstermeyen bu necasetin suya ve suyun hükmüne bir etkisi olmaz.

Buna binaen bir içekte etkisi olmayacak kadar az miktarda alkolün bulunması içeceği haram kılmaz.

Denilse ki “Pekâlâ Rasûlullah (*sallallahu aleyhi ve sellem*)'in **“Çoğu sarhoş edenin azı da haramdır”** kavli buna mütenakız değil mi?” derim ki: Hayır! Zira mücerret alkolün azı da çoğu da haramdır. Zira çok miktarda alkol muhakkak sarhoşluk vericidir. Lakin birbirine karışma neticesinde alkolün içinde kaybolduğu içeceğin azı da çoğu da sarhoş edici değildir. Dolayısıyla hadisin kapsamına girmez. Allah-u Alem.

Şöyle de denilebilir: “Alkol necistir. O halde karışmış olduğu içeceği içmekte

haram olur". Buna cevaben derim ki: Alkolün necis olduğunu ispatlayan bir delil yoktur. Bilakis doğru olan alkolün necis olmamasıdır. Lakin alkolün necis olduğunu farz etsek dahi bu içeceklerdeki alkol miktarı o kadar az ki ne rengi, ne tadı ve ne de kokusu içekte baki kalmıyor. Dolayısıyla hükmen bir etkisi de kalmıyor.

Bu cevaba son vermeden evvel şunu da söylemek isterim:

Fetva ille de takvayla örtüşmesi gerekmez. İslam hukuku açısından mesele böyledir. Bir içeceğin (mesela kola) içinde sarhoşluk verecek etkiye sahip olmayacak az miktarda alkolün varlığı içeceği haram kılmaz. Lakin ben yine de bu içeceklerden imtina etmeyi kendim için tercih ediyorum. Çünkü "içindekiler" kısmında açık "alkol" veya "etil alkol" yazılmış olmasına rağmen o içeceği içmek benim teslimiyet anlayışıma ters geliyor. Özellikle gıda maddelerin üretilmesinde hiçbir surette haram, helale, fayda ve zarara dikkat etmeyen bir sektörün ürünlerinden beslendiğimizi dikkate alırsak "evet, gıda sektöründeki ürünler alkol, domuz, haram etler ve başka dinen sakıncalı olan maddeler içermektedir lakin bunlar gıdada kayboluyor, etkisi kalmıyor" gibi sözlerle meseleyi halletmek bana göre İslami şuurun ibâhiliğın karşısında bir yenilgisidir.

Yani Müslüman şöyle demektedir. "Evet! Bu piyasa kâfirlerin elindedir. Ve kâfirler alkol, domuz veya başka haramlara elbette bakmıyorlar ve bu maddeleri değişik sebeplerden ötürü bu yiyecek ve içeceklere katıyorlar. Ama bizim bununla bir sorumuz yoktur. Çünkü İslam fıkhına göre bu maddeler diğer maddelerin içinde kaybolup gidiyorlar. Bu manada ne hakiki ve ne de hükmi bir etkileri kalmıyor. Dolayısıyla biz de bu gıda maddeleriyle beslenmekte bir beis görmüyoruz."

Bu anlayış İslam'ın Müslüman'da inşa etmek istediği şuura ne kadar mutabık ve İslam'ın maksatlarına ne kadar uygundur? İlerleyen zamanda böyle bir şuur ile cahil toplulukların oluşturdukları güncel meseleleri muâlece eden Müslümanların hali ne olur?

Elbette bu sorular tasili ve tafsili bir cevap ister. Burası ise bunun yeri değildir.

Buna ilaveten bu içeceklerden imtina etmenin başka sebepleri de var.

Mesela Coca-Cola veya Pepsico gibi şirketlerin ibâhî, laik, kapitalist batı kültürünün en büyük koruyucularından ve İslam'a karşı savaşın en büyük destekçilerinden oldukları hiçbir akıl sahibine hafi değildir. Bu şirketlerin elde ettikleri kazançlar elbette savundukları küfrün desteğine bir surette akmaktadır.

Dolayısıyla bu içeceklerin sağlığa verdikleri zarar bir taraf, İslam ehline ve Őuuruna verdikleri bir zarar da vardır.

Ama dediğim gibi bu benim meseleye bakışım ve kimseyi bağlamaz. Bizim dinimiz görüŐe değil Őeri delillere mebnidir. Dolayısıyla kesin bir zarara sebebiyet verecek miktarda kafein içermeyen veya etki vermeyecek kadar az miktarda alkol içeren kola ve benzeri gazlı içecekleri içmek mubahtır. Allah-u Alem.